

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Aalesunds off. almenskole.

Aarsberetning

1895—1896.

Aalesund.

Klaus E. Fjeldes bog- & accidentstrykkeri.

1896.

Aarsberetning

om

Aalesunds off. høiere almenskole

for

skoleaaret 1895—1896

ved

skolens rektor.

I. Skolens Forstanderskab.

Byfoged Hagbarth Benneche	tiltraadte	1ste juli 1888.
Provst Lars Anton Moe	—	1ste oktober 1887, valgt af kommunen.
Grosserer Joakim Rønneberg	—	1ste oktober 1884, valgt af kommunen.
Distriktslæge Lorentzen	—	8de december 1891, valgt af kommunen.
Rektor Valentin Voss	—	1ste april 1876. For- mand i forstander- skabet.

II. Skolens lærerpersonale.

---

1. Rektor Valentin Voss, f. $^{21}/_4$ 1834, udnævnt til ti-
melærer ved Drammens latinskoie $^{30}/_9$ 1858, til adjunkt
ved samme skole $^{1}/_7$ 1860, $^{1}/_7$ 1863 udnævnt til overlæ-
rer og bestyrer af Fredriksstads kommunale skole, $^{27}/_{11}$
1875 til rektor ved Aalesunds offentlige almenskole.
2. Overlærer Martin Johannes Bugge, f. $^{2}/_{10}$ 1830,
novbr. 1854 udnævnt til adjunkt ved Kongsbergs skole,
juni 1875 til overlærer ved Aalesunds skole.
3. Overlærer Gabriel Hetting Landmark, f. $^{23}/_{12}$
1833, udnævnt $^{26}/_{12}$ 1877 til overlærer ved Christian-
sunds skole, $^{15}/_9$ til overlærer ved Aalesunds skole.

4. Adjunkt Gerhard Fredrik v. d. Lippe Dahl, f. 1838, udnævnt til adjunkt $\frac{9}{12}$ 1875.
5. Adjunkt Vilhelm Ferdinand Kolderup, f. $\frac{2}{2}$ 1835, udnævnt til adjunkt $\frac{11}{5}$ 1878.
6. Adjunkt Kristian Birch Reichenwald Bassøe, f. 1856, udnævnt til adjunkt $\frac{29}{3}$ 1884.
7. Nikolai Henrik Jæger, f. 1853, ex. art. 1870, teol. embedsex. 1875, sprogl. hist. lærerexamen 1887, ansat som klasselærer i Kristiansund 1877—81, lærer ved Aars-Voss's skole i Kristiania 1881—85, klasselærer i Kristianssand 1887—93, konstitueret som adjunkt ved skolen her fra 14 oktbr. 1893.
8. Klasselærer Olaf Olsen, f. $\frac{25}{8}$ 1835, udnævnt $\frac{1}{9}$ 1864 til klasselærer ved Aalesunds off. almen-skole (lærer fra skolens oprettelse).
9. Klasselærer Hans Clausen Brun, f. $\frac{6}{8}$ 1854, udnævnt $\frac{24}{7}$ 1882 til klasselærer ved Aalesunds off. almen-skole.
10. Kaptein Arntzen, gymnastiklærer fra $\frac{23}{10}$ 1891.
11. Frk. Gudlov Jacobsen, gymnastiklærerinde fra $\frac{23}{10}$ 1891.
12. Organist Anton Heiberg, f. $\frac{9}{4}$ 1837, skolens sanglærer siden august 1883.
13. Bergithe Nicoline Christine Holtermann, f. 1832, ansat som inspectrice ved Aalesunds off. almen-skole fra $\frac{1}{7}$ 1891.
14. Emilie Paulsen, f. $\frac{17}{3}$ 1842, $\frac{1}{7}$ 1891 udnævnt til lærerinde ved Aalesunds off. almen-skole.
15. Lina Olsvig, f. $\frac{10}{9}$ 1855, $\frac{1}{7}$ 1891 ansat ved Aalesunds off. almen-skole.

Karl Sperre f. $\frac{5}{10}$ 1860. Skolens pedel siden 1884.

Fr. Olsvig har fremdeles havt permission i 1ste halv-
aar paa grund af sygdom. Fra 1ste januar 1896 har hun
taget afsked med vartpenge. I hendes sted har sem. Nøst-
dal været konstitueret som lærer i 1—3 m. Adjunkt Jæger
har paa grund af nervøsitet maattet faa et mindre timetal
fra Marts maanedes begyndelse. Rektor har maattet over-
tage 5 timer norsk i 3 m., og Nøstdal 5 t. i engelsk i 4de;
de øvrige lærere var fuldt optagne.

Overlærer Landmark, fr. Holtermann, adj. Kolderup,
adj. Dahl har til forskjellige tider maattet være fraværende
fra skolen paa grund af sygdom. Deres timer har været
bestridte dels af rektor, dels af de øvrige lærere.

III. Disciplenes antal.

	1 m.		2 m.		3 m.		4 m.		5 m.		6 m.		1 g.	2 g.	3 g.	sum.
	g.	p.	g.	p.	g.	p.	g.	p.	g.	p.	g.	p.				
1 kvartal	13	16	13	10	15	6	21*)	11	10*)	12	10*)	2	3	3	4	149
2 kvartal	13	18	14	12	15	6	18	11	10	12	10	4	4	3	4	154
3 kvartal	13	18	14	11	15	6	17	12	10	10	10	4	3	3	4	150
4 kvartal	13	18	13	11	14	5	15	12	10	7	10	4	3	2	4	141

*) 2 lat. *) 2 lat. *) 3 latinere.

1 kvartal 92 gutter, 57 piger.

2 — 91 — 63 —

3 — 89 — 61 —

4 — 84 — 56 —

Fransk læstes af 3 i 6te m. og 6 i 5te m.

Elevernes gennemsnitsalder $\frac{1}{7}$ 96. Normalalder.

1ste middelklasse	11 Aar	6 maaneder	10 Aar.
2den do.	12	— 7	— 11
3die do.	13	— 7	— 12
4de do.	13	— 11	— 13
5te do.	14	— 9	— 14
6te do.	16	— 6	— 15
1ste gymnasialklasse	18	—	16
2den do.	18	— 8	— 17
3die do.	20	— 2	— 18

Fagfordelingstabel mellem lærerne i 1895—1896.

1. Lektor Doss.

Græsk	3 gymnasialkl.	7 timer.
—	2 do.	6 "
—	2—1 do.	1 "
—	1 do.	6 "
Latin	3 do.	2 "
Tysk	1 do.	1 "
		—————23 timer.

2. Overlærer Bugge.

Oldnorsk	2 gymnasialkl.	2 timer.
Norsk	1 do.	4 (3) "
—	6 middelkl.	3 "
—	5 do.	3 "
Tysk	6 do.	4 "
—	5 do.	4 "
—	4 do.	4 "
		—————24 timer.

3. *Overlærer Landmark.*

Norsk	3-2	gymnasialkl.	2	timer.
Oldnorsk	3	do.	2	"
Norsk	4	middelkl.	4	"
Latin	2-1	gymnasialkl.	3	"
—	1	do.	6	"
—	6	middelkl.	6	"
			23	timer.

4. *Adjunkt Dahl.*

Religion	3-1	gymnasialkl.	4	timer.
—	6	middelkl.	2	"
—	5	do.	2	"
—	4	do.	2	"
Historie	6	do.	3	"
—	5	do.	3	"
—	4	do.	3	"
Geografi	6	do.	2	"
—	5	do.	2	"
—	4	do.	2	"
			25	timer.

5. *Adjunkt Bassøe.*

Latin	3-2	gymnasialkl.	7	timer.
Fransk	3	do.	3	"
—	2-1	do.	3	"
—	6	middelkl.	3	"
—	5	do.	2	"
Historie	3-1	gymnasialkl.	6	"
Extralæsning				
Latin	5	middelkl.	6	"
			30	timer.

6. *Adjunkt Jæger.*

Engelsk	3-2	gymnasialkl.	3	timer.
---------	-----	--------------	---	--------

Engelsk	6	middekl.	5	timer.
—	5	do.	5	"
Norsk	5	do.	3	"
Latin	4	do.	7	"
			<hr/>	25 timer.

7. *Adjunkt Kolderup.*

Mathem.	3	gymnasialkl.	3	timer.
—	2	do.	3	"
—	1	do.	2	"
—	6	middekl.	4	"
—	5	do.	3	"
—	4	do.	4	"
Physik	6	do.	1	"
—	5	do.	2	"
			<hr/>	22 timer.

8. *Klasselærer Brun.*

Naturhist.	6—2	middekl.	8	timer.
Tegning	6—4	do.	4	"
Regning	6	do.	2	"
—	5	do.	2	"
—	4	do.	2	"
Mathem.	3	do.	1	"
do. med pigerne	6	do.	4	"
do.	5	do.	3	"
			<hr/>	26 timer.

9. *Klasselærer Olsen.*

Norsk	1	middekl.	8	timer.
Geografi	3	do.	2	"
—	2	do.	2	"
—	1	do.	3	"

	Skrivning	3—1 middelkl.	9*) timer.
			————— 24 timer.
10.	<i>Insp. fr. Holtermann.</i>		
	Tysk	3 middelkl.	5 timer.
	—	2 do.	6 ”
	Historie	3 do.	4 ”
	—	2 do.	3 ”
	—	1 do.	3 ”
			————— 21 timer.
11.	<i>Konstitueret Klasselærer Nøstdal.</i>		
	Regning	3 middelkl.	4 timer.
	—	2 do.	4 ”
	—	1 do.	5 ”
	Norsk	2 do.	5 ”
	Engelsk	4 do.	5 ”
			————— 23 timer.
12.	<i>Fr. Paulsen.</i>		
	Haandarbeide		12 timer.
	Religion	3 middelkl.	3 ”
	—	2 do.	3 ”
	—	1 do.	3 ”
	Tegning	3 do.	2 ”
	—	2 do.	2 ”
			————— 25 timer.
Tilsammen 291 timer.			

I 5te klasse, der er toaarig for pigernes vedkommende, har øverste afdeling læst math. og fysik samt konstruktionstegning, medens nederste afdeling har været fri i disse timer.

*) Desuden ugentligt gjennemsyn af elevernes arbeide i skjønsskrivning.

I gymnastik har gutterne ialt havt 7 timer ugentlig; de to øverste partier hvert 3, nederste 1. Pigerne har været delte i 3 partier, hvert med 2 timer ugentlig.

I haandarbeide har pigerne været delte i 4 partier, hvert med 3 timer ugentlig.

I sang har de nederste partier havt 2 timer ugentlig, de øverste 1 time ugentlig.

Fagfordelingstabel i 1895—1896.

Aalesunds offentlige høiere almenskoie.

	1 m.		2 m.		3 m.		4 m.		5 m.		6 m.		1 g.	2 g.	3 g.	Sum.	
	G.	P.	G.	P.	G.	P.	G.	P.	G.	P.	G.	P.					
1. Norsk	8	6	5		5		4		3		3		4 (3)	2	2	2	38 (37)
2. Religion		3	3		3		2		2		2		1	1	2		19
3. Tysk			6		5		4		3	1	3	1	1				24
4. Latin							7		6		6		6	3	7	2	37
5. Engelsk							5			5		5			3		18
6. Græsk													6	1	6	7	20
7. Fransk									2		3			3		3	11
8. Historie	3		3		4		3		3		3			3		3	25
9. Geografi	3		2		2		2		2		2						13
10. Regn. og Math.	5		4		2	3	4	2	3	2	3	4	2	4	2	3	46
11. Naturfag			1	1	2		2		2	1	2						11
12. Tegning			1	1	2		2		1		1						8
13. Skrivning	1	3	1	2	1	1											9
14. Haandarbeide		3		3		3				3							12
Sum	30		30		30		30		30		30		31	30	30	291	

I 3 gymnasiakkl. læste 2 elever engelsk, 2 fransk; i 1 og 2 g. 2 fransk, 2 engelsk.

Undervisningen.

Religion.

- 3die gymnasiaklasse. Læst ud Johannes evangelium i grundsproget og repeteret de 12 første kapp. Repeteret Nissens kirkehistorie.
- 2den gymnasiaklasse. Nissens kirkehistorie læst ud fra Schweizerreformationen. Dernæst gennemgaaet de 5 første kapp. i Johannes evangelium paa grundsproget.
- 1ste gymnasiaklasse. Nissens kirkehistorie til Schweizerreformationen.
- 6te middelklasse. Repeteret forklaringen (Bangs) og bibelhistorien (Bruns og Platous).
- 5te middelklasse. Læst og repeteret af Bangs forklaring 3die, 4de og 5te part samt endel af 2den. Af Bruns og Platous bibelhistorie fra Jesu opstandelse og ud bogen.
- 4de middelklasse. Af Bangs forklaring læst og repeteret 2den part indtil spørgsmaal 182 i 3die artikel. Bruns og Platous bibelhistorie fra side 122 indtil Jesu opstandelse.
- 3die middelklasse. Læst og repeteret af Bruns og Platous bibelhistorie fra „David bliver konge“ til „Den kananæiske kvinde“. Bangs forklaring „Den første part“. Læst forskellige afsnit af bibelen. Salmer.
- 2den middelklasse. Af Bruns og Platous bibelhistorie læst og repeteret til „David bliver konge“. Katekismens

fem parter med skriftsteder og enkelte stykker af hustavlen. Salmer.

1ste middelklasse. Vogts lille bibelhistorie. „Det nye testamente,, læst og repeteret. Katekismens tre første parter, samt enkelte skriftsteder. Salmer af Landstads salmebog.

Norsk.

3die gymnasialklasse har i oldnorsk læst af Nygaards udvalg af den norrøne literatur stykket om Asbjørn Selsbane, Sigmund Brestessøns ungdomsliv i Norge og Sigmunds død samt af poesi Hamarsheimt, Gudruns klage samt nogle strofer af Haavamaal. Desuden lagt op til examen artium af Nygaards Læsebog for begyndere stykke IX. til og med XXIV. (s. 11—35) samt af Udvalget stykket om Volsunger og Nivlungur.

Formlæren efter Nygaards grammatik.

3die og 2den gymnasialklasse har af modersmaalets literatur gennemgaaet folkeviserne Thor af Havs-gaard, Elverhøi, Den onde stedmoder og Kristjeru II's vise, Wergelands „Mig selv“ og Juleaften, Hertz' Svend Dyrings hus samt Welhavens Bergens stift. Desuden har 3 g. lagt op til artium Welhavens Eivind Bolt og Aasgardsreien samt Wes-sels Kjærlighed uden strømper. Eriksens literatur-historie.

Stile hver 3die uge. Opgaver: 1) En natur-schildring med selvvalgt titel. 2) Tidens værd og betydning for mennesket. 3) Om Europas overlegenhed over de andre verdensdele. 4) Hvad og hvorledes skal den studerende læse i sine skoledage? 5) Skolen og livet. 6) Hvilken betydning har det

for et folk, om det har en literatur? 7) Nogle af vor tids fortrin fremfor tidligere tider. 8) Det norske selskab og dets betydning for vor literatur. 9) Om den nationale retning i den nyere norske literatur. 10) Fortsættelse af samme opgave. — Desuden har 3 g. i særskilte eftermiddagstimer paa skolen skrevet ex tempore: 11) Geografiske opdagelsers betydning i verdenshistorien. 12) Folkelivskildrere i den nyere norske literatur. 13) Fortsættelse af samme opgave.

Examensopgave for 2 g.: Om betydningen af vore forfædres opdagelser.

Oldnorsk i 2den gymnasialklasse. Af Nygaards læsebog for begyndere læst og repet. st. XIII. ud. Dernæst af Nygaards udvalg af den norrøne literatur fra begyndelsen til og med „Lokes straf“. Hamarsheimt. Det væsentlige af grammatiken er nu gjen-nengaaet.

1ste gymnasialklasse. Af Paus' og Lassens læsebog for gymn. læst til s. 184 med forbigaaelse af nogle stykker af Baggesen og Grundtvig. Enkelte literaturprøver af læreren oplæste efter andre læsebøger. Et kort udkast om troper og figurer dikteret eleverne.

Literaturhistorie. Af Eriksens lit.historie læst stat. og repet., tildels flere gange, artiumspensumet til og med Baggesen. De øvrige stykker gennem-gaaede kursorisk paa skolen.

Stile hver 3die uge. Opgaverne har været: 1. Selvvalgt. 2. Karakteristik af hovedpersonerne i Njaals saga. 3. Skildring af en selvvalgt folkeklases liv. 4. Fordelene ved at bo i en større by. 5. Fordelene ved at bo paa landet. 6. Holbergs liv. 7. Fattigdommens farer. 8. Fattigd. er ikke blot

et onde. 9. Evalds liv og digtning. 10. Aalesund i fisketiden. 11. Skjærgaarden og dens nytte. 12. Examenstil: Søndmøres (en elev: Søkelvens) Natur. Oldnorsk i 1ste gymnasiaklasse. Læsning af stykker paa landsmaal og bygdesprog (8 timer) som forbedelse for oldnorsken. Af Nygaards oldn. læsebog for begyndere læst og repet. til og med st. XV. Gram.: Ved siden af de gram. Afsnit i læsebogen læst adskilligt af Nygaards gram.

6te middelklasse. Udvalgte stykker af Brochs og Seips læsebog. Ved siden heraf har læreren dels oplæst en hel del literaturprøver efter andre læsebøger, dels fortalt indholdet af flere digterverker. Enkelte gange øvelse i gjengivelse af indholdet af læste digte. Dikteret det væsentligste om troper og figurer. Om digtarterne efter Broch og Seip.

Literaturhistorie efter Broch og Seip. Desuden gennemgaaet læsebogens literaturhistoriske stykker om de læste forfattere.

Grammatik. Repet. enkelte afsnit heraf.

Stile. 1. Selvvalgt. 2. Det er ikke guld alt, som glimrer (forklaring og fortælling). 3. Skildring af en selvvalgt folkeklasses liv. 4 og 5. To fattige familier. 6. Kristendommens indførelse i Norge. 7. Skildring af en høstdag. 8. Vogt dig for det første skridt (fortælling). 9. Vintersport. 10. Nogle former af dyrplageri i Aalesund. 11. Hvorledes kan vinteren bidrage til at lette eller hindre samfærdselen i Norge? 12. Hundens nytte. 13. Den norske bondes fornemste næringsveie. 14. Elvenes nytte. 15. En baadtur. 16. En sjømands brev til hjemmet. 17. (Tentamen). Hvorfor besøger saa mange fremmede turister Norge om sommeren?

18. Hvilke fordele og behageligheder har kystboere af havet? 19. Hvortil bruger vi krudtet?

Ved siden heraf har læreren oplæst flere af de i „Den norske folkeskole“ indtagne skolestile fra Kristiania.

5te middelklasse. Brochs og Seips læsebog til s. 43 læst statarisk. Andre stykker læste kursorisk. Desuden læreren dels oplæst literaturprøver efter andre læsebøger, dels fortalt indholdet af forskellige digterverker. Flere gange øvelse i gjengivelse af indholdet af et digt. Mundtlig meddelt et og andet om fig. Udtryk m. m. — Udenad er lært Wilsters digt om Holberg.

Literaturhistorie efter Broch og Seip læst og væsentlig repeteret til „Den nyere danske literatur“. Ved siden heraf gennemgaaet læsebogens lit. hist. stykker om de læste forfattere.

Grammatik. Enkelte gange en lektie. Analyse efter Jensens eksempelsamling.

Stile. 1. Fra mine sommerferier. 2. Smaa næringskilder i og ved Aalesund. 3. Naar nøden er størst, er hjælpen nærmest (fortælling). 4. Beskrivelse af parken. 5. Naar vinteren kommer. 6. Beskrivelse af mit værelse. 7. Nyttige fugle. 8. Hvorledes dagen forløber i mørketiden. 9. Mine juleferier. 10. En tur gennem Aalesund i elektrisk belysning. 11, Selvvalgt eller: hvorfor jeg er glad i et (selvvalgt) dyr. 12. Om redningsmarkedet eller beskrivelse af skolen. 13. Fra Aalesund—Borgund. 14. Vaaren kommer. 15. Diktat. 16. Frikvarteret om sommeren. 17. Følgerne af drukkenskab (en

fortælling). — Examensstil: Hvorfor jeg glæder mig til ferierne.

Oplæst prøver af skolestile fra Kristiania.

4de middelklasse. Af Eriksens og Paulsens læsebog 3die del er læst og gennemgaaet udvalgte stykker af prosa og poesi med øvelser i at gjengive indholdet. Særlig øvelse i oplæsning af prosastykker eller fremsigelse af udenadlærte digte. Af og til grammatisk analyse med indøvelse af interpunktionen, navnlig i forbindelse med de skriftlige arbejder paa skolen; en gang om ugen, dels diktat, dels gjenfortælling af et oplæst stykke, enkelte gange en stil af fortællende indhold.

3die middelklasse. Eriksens og Paulsens læsebog 3die del (se fortalen til 5te udgave). Digte udenad hver anden uge. Af Hofgaards grammatik læst og repeteret fra pronominerne ud bogen. Analyse efter Eriksens læsebog, i regelen $\frac{1}{4}$ time hver gang. Læsning og gennemgaaelse af indholdet 2 timer ug. 1 time ug. diktat, i de sidste maaneder 1 time diktat og 1 time skriftlig gjenfortælling af et oplæst stykke, tildels ogsaa smaa stile. I første halvjaar oftere afskrift efter bog.

2den middelklasse. Eriksens og Paulsens læsebog 2den del og af 3die del en del af udvalget for denne klasse (se fortalen til 5te udgave). Digte udenad hveranden uge. Af Hofgaards „En liden norsk grammatik“ repeteret § 1—25 og læst videre ud sætningslæren. Analyse efter Jensens eksempelsamling og efter eksempler paa vægtavlen. Diktat 2 gange ugentlig 1ste halvjaar, 2det halvjaar 1 gang ugent-

lig; det vigtigste af Aars's retskrivningsregler (11te udgave) indtil § 54; skilletegnes brug indøves. Afskrift 3 gange ugentlig.

1ste middelklasse. Indenadlæsning med øvelse i at gjengive; lette digte lærte og fremsagte (Eriksens og Paulsens læsebog 2den del).

Grammatik (mundtlig): Den enkelte sætning, hovedtalcdelene, verbets hovedformer og sætningens hoveddele indøvet med benyttelse af eksempelsamling.

Skriftlige øvelser: Diktat og afskrift efter bog.

Latin.

3die gymnasiaklasse. Sammen med 2den g. 100 kapitler af Livius 21- og 22de bog, Tacitus' Otho og Vitellius efter Weisses udgave og Ciceros Cato major. 3die g. alene: Det hele pensum repeteret saavel som Schreiners grammatik, Linroths antikviteter og Dorphs mytologi indtil heltesagn. Litteraturhistorie. En a to oversættelser om ugen efter Henriksens samling. Horats' epistler 1ste bog undtagen 18de epistel. Af Horats' oder 520 vers.

2den gymnasiaklasse sammen med 1ste i 3 timer om ugen læst og repeteret Ciceros tale pro imperio Cn. Pompeji samt af Voss og Richters udvalg af Ovid stykkerne: Skabelsen, de 4 tidsaldere, Lykaon, Vandfloden, Deukalion, Forvandling af lykiske bønder til frøer, Aarstiderne, Tidens magt, Skythisk vinter, Folkefesten.

1ste gymnasiaklasse. Læst og repeteret Sallusts Catilina samt 1ste og 3die tale mod Catilina (foruden hvad ovenfor er anført som læst sammen med 2den).

En stil hver uge paa skolen. Schreiners grammatik.

6te middelklasse. Cæsar de bello Gallico 1ste bog og 22 kapitler af 2den bog, Cornelius Nepos's Miltiades, Themistocles, Aristides og Cimon samt 32 fabler af Phædrus. 1 og 2 stile om ugen efter Hofgaards og Lowums opgaver. Schreiners grammatik.

5te middelklasse. Af Voss' udvalg af latinske klassikere læst og repeteret: Cornelius Nepos: Miltiades, Themistocles, Aristides, Pausanias og Cimon; af Phædrus c. 400 vers. Schreiners formlære og det vigtigste af hans kortfattede latinsk ordføiningslære. I regelen to extemporalstile om ugen efter Lowums stilsamling.

4de middelklasse. Andersens læsebog (repeteret til s. 39). Schreiners grammatik.

Tysk.

1ste gymnasialklasse. Schillers Wilhelm Tell.

6te middelklasse. Tyske læsestykker af Pauss og Lassen. Statarisk st. 53—61, 63—64, 67, en del af 69, ialt ca. 50 sider, hvoraf de fleste st. repet.

Extempore ialt 30 sider prosa, 3—4 s. poesi.

Grammatik. Løkkes 7de udgave. Syntaxen fra kap. om modi — ud. Saa repet. af hele Gram.

Stile efter Greve.

5te middelklasse. Samme læsebog. Alle læst og repet. st. 22—43 = 33 sider. Extempore 7 digte. Det ældre parti særskilt læst og repet. st. 53—56, ialt 15 sider.

Samme Gram. Synt. til § 136, læst og repet.

Det meste af formlæren repet.

Stile efter Greve, forskjellige for a og b.

4de middelklasse. Samme læsebog til og med st. 24, med forbigaaelse af st. 19, ialt 44 s., læst og (paa 2 s. nær) repet.

Grammatik. Læst de manglende st. af forml. paa nogle anm. nær.

Stile paa skolen efter Greve.

3die middelklasse. Læst og repeteret Lassens læsebog fra 2den afdeling bogen ud, med forbigaaelse af et par stykker. Af Løkkes lille grammatik læst og repeteret formlæren. Stil: Oversat læsebogens øvelsesstykker fra 51—59, dels hjemme dels paa skolen; extemporalstile.

2den middelklasse. Læst og repeteret fra begyndelsen af Lassens læsebog indtil side 75 med forbigaaelse af side 54 og 59. Skrevet oversættelse fra norsk til tysk og fra tysk til norsk, efterat stykkerne er gennemgaaede. Analyse.

Fransk.

3die og 2den gymnasialklasse. P. Saunière: Vif—Argent. Knudsens grammatik og Goldschmidts billedgloser.

1ste gymnasialklasse. Af Cohen og Kaper franske læsestykker læst 122 sider og af Saure französisches lesebuch 18 sider. Heraf en tredje del extempore. Af Knudsens grammatik syntaxen. Goldschmidts billedgloser.

6te middelklasse. Schjøtt og Goldschmidt fransk billed-elementarbog med undtagelse af de tre sidste stykker.

5te middelklasse. Schjøtt og Goldschmidts fransk billed-elementarbog I—XII. incl.

Historie.

3die gymnasialklasse. Eriksen Nordens historie. Tiden

- efter 1814 gennemgaaet efter Øverland Norges nyere historie. Det hele pensum repeteret.
- 2den og 1ste gymnasiaklasse. Schjøtt og Wallem Frankrigs historie læst og repeteret. Etnografien efter Horns geografi for gymnasiet.
- 6te middelklasse. Læst ud og repeteret Schjøtts verdenshistorie og Eriksens nordenshistorie.
- 5te middelklasse. Ræders verdenshistorie læst og repeteret fra trettiaarskrigen til den hellige alliance. Ræders historiske forestillinger er oftere anvendt.
- 4de middelklasse. Af Ræders verdenshistorie læst og repeteret hele middelalderen og af den nyere historie tiden indtil trettiaarskrigen. Ræders historiske forestillinger er benyttet meget ofte.
- 3die middelklasse. Efter Ræders lærebog i historie er læst og repeteret oldtidens og middelalderens historie.
- 2den middelklasse. Af Winthers historie er læst fra reformationen og ud, derpaa er den hele bog repeteret.
- 1ste middelklasse. Af Winthers lærebog i historie er læst og repeteret fra begyndelsen og indtil reformationen.

Engelsk.

- 3die og 2den gymnasiaklasse. Brekkes læsebog s. 42—118 og s. 184—268 (med forbigaaelse af digtene). Formlæren efter Løkkes grammatik.
- 6te middelklasse. Brekkes læsebog s. 71—118 og s. 184—264. Løkkes grammatik fra § 110 til enden. Hjemme- og extemporalstile nærmest efter Brekkes opgaver for 6te mdlklasse.
- 5te middelklasse. Brekkes begynderbog fra s. 66. Brekkes

læsebog s. 1—49 læst og paa det nærmeste repeteret. Hjemme- og extemporalstile efter begynderbogen og efter opgaver for Nissens pigeskole.

4de middelklasse. (5t.) Brekke, læsebog i engelsk for begyndere; gennemgaaet I. udtaleøvelser. s. 1—5; derpaa II. øvelsesstykker med oversættelse og læsestykker, s. 12—75; formlæren af grammatiken gennemgaaet og repeteret. Alle øvelsesstykker er lært udenad og skrevet paa tavlen. I andet halvår skriftlige retroversionsøvelser efter III. Øvelser i at oversætte fra norsk. Samtaleøvelser efter V. Olsvig: „Engelske ord og vendinger“.

Græsk.

3die gymnasialklasse. Homers odysse 6te bog, do. Iliadens 4de bog, Sofokles Antigone (ogsaa korsangene gennemgaaede og læste). Før læsningen af tragedien paabegyndtes, er alt skuespillet og theatret vedkommende nøiagtigt gennemgaaet, og ligesaa under læsningen stykkets handling og personernes karakter. Grammatiken repeteret, Aars litteraturhistorie benyttet for de læste forfatteres vedkommende, Kristensens Antikviteter kursorisk læste.

2den gymnasialklasse. Platons apologi. Xenophons anabasis 3, 1—2. Herodot Berghs udvalg, slagene ved Thermopylæ, Artemisium og Salamis. Homers Iliade 1ste bog. Formlæren repeteret.

1ste gymnasialklasse. Formlæren efter Curtius' grammatik med benyttelse af Grøteruds læsebog. I Schenkls Chrestomati af Xenophon udvalget af 1ste bog.

Geografi.

2—1ste gymnasialklasse. Se historie.

- 6te middelklasse. Repeteret Geelmuydens geografi.
- 5te middelklasse. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret: Asien, Afrika, Amerika, Australien samt indledningen. Karttegning paa vægtavlen og i tegnebog.
- 4de middelklasse. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret: Tyskland, Østerrig-Ungarn, Rusland, Balkanhalvøen, Schweiz. Dernæst repeteret det pensum, som blev gennemgaaet forrige aar i 3die klasse. De gennemgaaede lande er tegnede.
- 3die middelklasse. Af Geelmuydens geografi læst og repeteret: Sverige, Danmark, England, Tyskland, Holland og Belgien. Karttegning.
- 2den middelklasse. Gjenoptaget Reusch's kortfattet geografi; af Geelmuydens større lærebog læst og repeteret: Norge. Karttegning.
- 1ste middelklasse. Kortfattet geografi af Reusch fra begyndelsen og ud, læst og repeteret. Karttegning med benyttelse af den til samme lærebog hørende karttegningsbog.

Regning og Matematik.

- 3die gymnasialklasse. O. Bergs arithmetik fra rækker ud bogen. Repetition af lærebogens vigtigste afsnit. Guldbergs trigonometri fra opløsning af skjævvinklede triangler ud bogen samt repetition af lærebogen. Halvorsens stereometri lært og repeteret. Løsning af opgaver paa skolen, samt 1 gang ugentlig som hjemmearbeide.
- 2den gymnasialklasse. O. Bergs arithmetik fra 5te bog til rækker. Repetition. Guldbergs trigonometri fra begyndelsen til opløsning af skjævvinklede triangler

læst og repeteret. Løsning af opgaver 1 gang ugentlig som hjemmearbejde.

1ste gymnasialklasse. O. Bergs aritmetik fra begyndelsen til rodstørrelser læst og repeteret. Guldbergs trigonometri til funktioner til en sum af 2 buer.

6te middelklasse. O. Johannesens aritmetik fra 4de bog til logarithmer. Repetition af lærebogen. Bonnevis geometri fra 3die bog med undtagelse af ligedannede polygoner, polygon- og cirkelberegning. Repetition af lærebogen. Løsning af opgaver 1 gang ugentlig som skriftligt hjemmearbejde, i hvilket tilfælde eleverne har været fritaget for dagens lektie, samt 1 gang ugentlig paa skolen.

Med pigeafdelingen læst Bonnevis bogstavregning fra ligninger — Bogen repeteret — Eliassens geometri for piger fra fladeberegninger — hele bogen repeteret — Opgaver af Munthe-Kaas, Johannesen m. fl. dels som ugentlige hjemmeopgaver dels extempore i en bestemt time ugentlig paa skolen.

I praktisk regning læst blandingsregning efter Johannesens regnebog — kubikberegning — beregning af cirkel — sektor — segment — omtrent alle examensopgaver gennemgaaede. Skriftlige opgaver hjemme og paa skolen extempore efter forskellige opgavesamlinger.

5te middelklasse. O. Johannesens aritmetik fra 2den til 4de bog læst og repeteret. Opgaver 1 gang ugentlig. Bonnevis geometri fra parallelle linier til 3die bog. Konstruktionsopgave paa skolen. Repetition.

Med pigeafdelingen læst Bonnevis bogstavregning til ligninger — Eliassens geometri for piger til fladeberegninger — hjemmeopgaver hver uge og

extempore paa skolen stadig — opgavesamlinger af Muntlio-Kaas, Johannesen m. fl. anvendte.

I praktisk regning læst rabat-diskonto og selskabsregning — efter Johannesens regnebog — repeteret de foregaaende regningsarter — hjemmeopgaver hver anden uge og stadig extempore paa skolen.

4de middelklasse. O. Johannesens arithmetik 1ste bog læst og repeteret. Bonnevis geometri til parallelle linier. Konstruktionsopgaver udførte paa skolen. I sidste halvjaar skriftlige opgaver 1 gang ugentlig.

I praktisk regning læst procentregning — sammensat reguladetri — efter Johannesens lærebog — stadig opgaver extempore paa skolen og ugentlige hjemmeopgaver. Hovedregning.

3die middelklasse. (4 t.) Alle fire regningsarter i almindelig brøk; decimalbrøk; stadige øvelser i hovedregning; hjemmeopgaver i regelen 1 a 2 gange om ugen. Lærebog: O. Johannesens regnebog 2det hefte ud. Af 3die hefte gjennemgaaet enkelt reguladetri.

2den middelklasse. (4 t.) Repeteret 1ste m.s pensum; gennemgaaet hele brøklæren til decimalbrøk; stadige øvelser i hovedregning; hjemmeopgaver 2 gange ugentlig. Lærebog: O. Johannesens regnebog 2det hefte.

1ste middelklasse. (5 t.) Repeteret de fire regningsarter med ensbenævnte tal; derpaa gjennemgaaet regningsarterne med uensbenævnte tal; stadig hovedregning i begyndelsen af hver time. Opgaver er regnet efter O. Johannesens regnebog 1ste hefte med anvendelse af decimalkomma. Hjemmeopgaver 1 gang ugentlig.

Naturfag.

6te middelklasse. Repetition af Sørensens naturhistorie med en nøiagtigere gennemgaaelse af menneskets bygning, dels efter „Vort legemes bygning, liv og pleie af prof. dr. Bock“ dels efter „Sundhedslære af Utne og Amalie Hansen“. Foredrag i huslig økonomi. Repetition af Sørensens botanik. Foredrag om de spiselige soparter — plantebestemmelse — Bjørløkkes Flora benyttet.

Henrichsens fysik fra elektricitet og lærebogen repeteret.

5te middelklasse. Sørensens naturhistorie fra bløddyr og ud bogen, læst og repeteret. Sørensens botanik fra blomsterplanter med frugtknude til de enfrøbladede — læst og repeteret — plantebestemmelse — Bjørløkkes Flora benyttet — foredrag i sundhedslære af Amalie Hansen og Utne.

Henrichsens fysik til elektricitet.

4de middelklasse. Sørensens naturhistorie fra leddyr til bløddyr — læst og repeteret — Sørensens botanik til plantens indre bygning — plantesystemet efter Arbo's plantelære — plantebestemmelse — Bjørløkkes Flora benyttet.

3die middelklasse. Sørensens naturhistorie fra hvirveldyr til leddyr — læst og repeteret — mundtlige foredrag og oplæsning af forskellige bøger om de vigtigste dyrs liv -- Dybdahls zoologiske vægplancher benyttet.

2den middelklasse. Gutterne og pigerne har i en time ugentlig fælles læst af Sørensens naturhistorie pattedyr og fugle. Desuden har gutterne i 1 time ugentlig særskilt læst krybdyr og padder. Tegninger fore-

viste. I timerne er oplæst af forskjellige bøger om de vigtigste dyrs liv. Dybdahls zoologiske vægplancher benyttet.

Tegning.

6te middelklasse. a) Frihaandstegning. Fortsat øvelse i krumliniede figurer efter vægplancher. Flere af de givne examenstegninger tegnede. Tegningerne optrukne med tusch og delvis farvelagte.

b) Projektionstegning. Opgaver til øvelse efter „A. Petersens lærebog i projektionstegning“. De fleste examensopgaver tegnede.

5te middelklasse. Fortsat øvelse i frihaandstegning efter „Herdtel Elementar-Unterricht im Freihandzeichnen“. Konstruktion af enkle og sammenstilte legemer, lodret og skraa mod et af projektionsplanerne — efter „A. Petersens lærebog i projektionstegning“.

4de middelklasse. Tegning efter „Herdtel Elementar-Unterricht im Freihandzeichnen“, efter at hjælpelinier og fremgangsmaade af læreren er fremvist paa vægtavlen. Tegningerne optrukne med tusch og delvis farvelagte.

3die middelklasse. Krumliniede figurer. Tegningerne udførte med blyant og optrukne med tusch i tegnebøger med oprudet kvadratnet. I de sidste maaneder har tegnebøger med rene blade været benyttet, og de lettere tegninger efter „Herdtel Elementar-Unterricht im Freihandzeichnen“ udførte.

2den middelklasse. Retliniede figurer — senere krumliniede. Tegnebøger med fortegninger af Adler er benyttet.

Skrivning.

6te middelklasse har vexlet med haandskrift og skjønnskrift, udført i hjemmet, og leveret 2 sider to gange maanedlig paa skolen; karakter for hver maaned medregnet i hovedkarakteren.

5te middelklasse har skrevet 1—2 sider mest skjønnskrift hjemme og leveret sine skrivebøger to gange maanedlig paa skolen; karakter for hver maaned medregnet i hovedkarakteren.

4de middelklasse a. har skrevet 1—2 sider skjønnskrift to gange maanedlig paa skolen under tilsyn af lærer.

b. har skrevet 1—2 sider skjønnskrift paa skolen hver uge; karakter for hver maaned medregnet i hovedkarakteren.

(Rektor har i regelen hver maaned gennemseet de skriftlige arbejder i 4—6 m.)

3die middelklasse har repeteret det store latinske alfabet efter forskrift; bogstavforbindelser og sætninger; afskrift efter bog. Det gothiske alfabet gennemgaaet; bogstavforbindelser og sætninger. Læseøvelser af saavel gothisk som latinsk haandskrift.

2den middelklasse. Det store alfabet gjentaget som forbogstaver; 2det hefte af Waalers forskrifter gennemgaaet; de mere fremskredne ogsaa 3die hefte. Talskrivning.

1ste middelklasse. Waalers forskrifter 1ste og 2det hefte gennemgaaet efter og uden taktskrivning.

Sang.

6 partier:

1. Gymnasiet og 5te og 6te middelklassens gutter 1 time ugentlig. 10 basser, 3 sopraner, 6 alter. Ialt 34 timer.

- II. 4de, 5te og 6te middelkl. piger 1 time ugentlig. 13 sopraner, 7 alter. Ialt 32 timer.
- III. 3die og middelkl. gutter 2 timer ugentlig. 14 sopraner, 13 alter. Ialt 65 timer.
- IV. 2den og 3die middelkl. piger 1 time ugentlig. 17 sopraner. Ialt 37 timer.
- V. 2den middelkl. gutter 1 time ugentlig. 13 sopraner. Ialt 37 timer.
- VI. 1ste middelkl. piger og gutter 1 time ugentlig. 31 sopraner. Ialt 36 timer.

Partierne I.—IV. har gennemgaaet skalaer og akkordøvelser, partierne I. og II. desuden tontræfningsøvelser og parti III. koraler. Tilsammen har disse partier sunget 2- og 3-stemmige sange efter Klewes og Koppangs sangbøger, sange for de tusen hjem etc.

Partierne V. og VI. har gennemgaaet Behrens's sanglære for folkeskolen 1ste trin og Moes syngesplan 1ste trin.

Haandarbeide.

5te middelklasse.	Broderi, silkesøm, klostersøm.
4de middelklasse.	Linsøm, broderi, klostersøm.
3die middelklasse.	Strikning, linsøm, broderi.
2den middelklasse.	Strikning, linsøm, broderi.
1ste middelklasse.	Strikning, navnedug.

Gymnastik.

Guttepartiet.

Eleverne har været delt i 3 partier:

1ste bestaaende af I. kl.

2det — — — II., III., IV. kl.

3die bestaaende af gymnasiet, V. og VI. kl.

Undervisningen er fremmet ved benyttelse af Lings og prmlts. Bentzens tabeller.

Sløid.

Eleverne i 1—2 klasse har fulgt modelrækken efter Kjønneruds og Langes sløidtegninger fra no. 1—20; 3—4 klasse har fortsat modelrækken til no. 52. Endel af 4de klasse har ogsaa havt modellering i ler, dels efter ornamenter dels efter dyr (relief). Elevantallet har været 57, og er der i vinterens løb forarbejdet 296 ting. Modelleringsarbejder 27.

Udtaldet af middelskolens afgangsexamen i 1896.

a) skolens elever:

Engelsklinjen.

1. Lars Aarflot	1,83.	Elev i 6 aar.
2. Øivind Bakke	2,04.	— 2 —
3. Arne Brøgger	2,71.	— 7 —
4. Ivar Brøgger	2,60.	— 7 —
5. Ole Waldal	1,63.	— 6 —
6. Berghild Johnsen	2,61.	— 4 —
7. Hjørdis Sødning	2,29.	— 4 —

b) privatister:

Latinlinjen.

1. Tryggve Svendsen	2,69.
2. Aage Østby	2,61.

Engelsklinjen.

1. Ole Heggen . . . . . 2,75.
2. Jakob Engesæt . . . . . 2,04.
3. Ole Myklebust . . . . . 2,39.

Af privatisterne strøg 3 i det skriftlige; 1 trak sig tilbage efter det skriftlige.

Fællescensuren i det skriftlige afholdtes ogsaa iaar ved Aalesunds skole for de 3 romsdalske skolers elever og for de til disse anmeldte privatister.

Som censorer var af kirkedepartementet opnævnte:
I norsk

overl. Landmark — overl. Schou-Bruun — rektor Voss.

tysk

overl. Bugge — adj. Lind — rektor Voss.

mathematik

overl. Dietrichson — adj. Kolderup — rektor Voss.

engelsk

adj. Bødtker — frk. Sang — adj. Jæger.

latin

overl. Landmark — rektor Voss.

tegning

overl. Dietrichson — klassel. Brun — adj. Kolderup.

skrivning

klassel. Olsen — folkeskolel. Uri — rektor Voss.

Til formand i komiteen opnævntes rektor Voss.

Ved den mundtlige eksamen var følgende censorer:
I norsk overl. Landmark.

I tysk inspektrice frk. Holtermann.
engelsk klasselærer Nøstdal.
fransk adj. Jæger.
latin adj. Bassøe.
religion pastor Dons.
historie adj. Bassøe.
geografi do.
matematik klassel. Brun.
physik seminarist Nøstdal.
naturhistorie cand. pharm. Knoff.

Udfaldet af examen artium 1896.

	Norsk stil.	Latinsk oversættelse.	Mathematikk (skriftlig.)	Religion.	Modersmaal og oldnorsk.	Latin.	Græsk.	Fransk.	Engelsk.	Historie.	Mathematikk (mundtl.)	Ordenstal.	Hovedkarakter.
1. Severin Eikrem . . .	3	4	4	2	2	3 2	2 2		4	3	2	$\frac{33}{12}$	2.75 godt.
2. Ernst Ely	3	3	4	2	1	2 2	1 1		2	2	2	$\frac{25}{12}$	2.08 m. g.
3. Ole Rørvik	4	4	4	2	2	2 3	1 2	3		4	2	$\frac{33}{12}$	2.75 godt.
4. Anthon Steen	3	2	4	1	1	1 2	1 1	1		1	4	$\frac{22}{12}$	1.83 m. g.

No. 1 søn af gaardbruger Eikrem i Akerø, skolens elev i 3 aar.

2 ——— sogneprest Ely i Herø, ——— 2 —

3 ——— gaardbruger Rørvik paa Vigra, ——— 3 —

4 ——— sogneprest Steen i Skodje, ——— 6 —

Censorer i det mundtlige var:

I religion adj. Bødtker.

modersmaal og oldnorsk prof. G. Storm.

græsk og latin rektor Schreiner.

fransk og engelsk adj. K. Brekke.

matematik adj. Berg.

historie (i rektors forfald) inspektrice frk. Holtermann.

Eksamen artium afholdtes iaar baade ved Aalesunds og Kristiansunds skoler.

Opgaver ved middelskoleexamins skriftlige del.

Opgave i norsk stil.

En sammenligning mellem Norge og Danmark med hensyn til naturlig beskaffenhed og næringsveie.

Opgave i latinsk stil.

Da Hannibal var fordreven fra Karthago¹⁾, kom han som landflygtig til Antiochus, konge i Syrien²⁾, i det haab³⁾ at kunne overtale denne til at begynde krig med romerne. Mens han underveis opholdt sig i Efesus⁴⁾, indbødes han af sine gjæstevener til at høre filosofen Phormio⁵⁾. Filosofen skal da have talt adskillige timer om krigsførelse⁶⁾, om en feltherres pligter og hele krigsvæsenet. Da nu de øvrige tilhørere var svært⁷⁾ fornøiede,⁸⁾ spurgte de ogsaa Hannibal, hvad han dømte om filosofen. Pøneren skal have svaret, at vistnok havde han seet mange oldinge, som gik i barndommen⁹⁾, men ingen, som gik mere i barn-

¹⁾ Carthago, inis. ²⁾ Syria, ae. ³⁾ i det haab = haabende. ⁴⁾ Ephesus, i. ⁵⁾ Phormio, onis. ⁶⁾ om krigsførelse = om at føre krig. ⁷⁾ vehementer. ⁸⁾ brug verbet delectari. ⁹⁾ gaa i barndommen, delirare.

dommen end Phormio. Og sandelig ikke med urette. Thi hvad mere anmassende¹⁰⁾ kan tænkes, end at en græker, fuldstændig uerfaren i krig, som aldrig har seet en fiende, aldrig en leir, udvikler¹¹⁾ forskrifter om krig for Hannibal, den mand, som¹²⁾ i saamange aar havde kjæmpet om verdensherredømmet¹³⁾ med romerne, alle folkeslags overvindere?

---

¹⁰⁾ arrogans. ¹¹⁾ disserere. ¹²⁾ den mand, som = hvilken mand.
¹³⁾ verdensherredømmet = herredømmet over verden.

Opgave i tysk stil.

Da jeg en stille vaardag¹⁾ gik omkring i skoven, blev jeg forundret ved at høre en raslen som af blade, der faldt ned i mængde. Jeg opdagede snart, at det var de stive læderagtige²⁾ blade paa et høit laurbærtræ³⁾, som ved at falde til jorden frembragte den omtalte lyd. Hvad der foregedede min forundring, var, at disse blade havde en frisk grøn farve, og at træet syntes ganske friskt. Jeg gik da nærmere til træet og saa nu til min forundring en myre sidde paa hver bladstilk⁴⁾ ivrig ifærd⁵⁾ med at afbide bladet, hvad der ogsaa lykkedes den efter kort tids forløb. Videre opdagede jeg, at jorden omkring foden af træet var bedækket af myrer, som skar istykker⁶⁾ bladene, eftersom de faldt ned, og bar dem tvers⁷⁾ over veien hen til en myretue. Denne transport frembød et morsomt⁸⁾ skuespil, som man ikke let blev kjed af. Da stykkerne nemlig var større end myrerne og næsten ganske skjulte disse, saa det hele ud, som om man havde et et tog af vandrede blade

---

¹⁾ Frühlingstag m. ²⁾ ledern. ³⁾ Lorbeerbaum m. ⁴⁾ Blattstiel m.
⁵⁾ ifærd beschäftigt. ⁶⁾ skjære istykker zerschneiden. ⁷⁾ quer. ⁸⁾ ergötzlich.

for sig. I løbet af en time havde sværmen fuldført verket og berøvet træet næsten alle dets blade, saa at dette for at betjene mig af et sterkt udtryk mere lignede en kost⁹⁾ end et træ.

---

⁹⁾ Besen m.

Opgave i engelsk stil.

Da Thomson som ungt menneske kom til London, var han saa fattig, at han mangen gang ikke vidste, hvorledes han skulde skaffe sig middagsmad. Efter udgivelsen af „The Seasons“ blev han berømt. En af hans kreditorer ansaa dette som en god anledning til at faa sine penge og fik ham arresteret for gjæld. En, der havde læst digtet og var blevet slaaet af dets skjønhed, fik høre om digterens skjebne, gik til fængslet og bad om at blive indladt. Man lod ham gaa ind. Thomson bad ham sætte sig og sige, hvad han vilde ham. „Jeg har noget at ordne med Dem, min herre“, sagde den fremmede. Thomson saa forbauset paa ham og bad om nærmere forklaring. „Nu vel“, fortsatte han; „efter at have læst Deres digt besluttede jeg at testamentere Dem en sun penge, som skulde udbetales ved min død; men nu synes jeg, at jeg ligesaa godt kan udbetale Dem pengene selv; senere kunde De have mindre brug for dem. Vær saa god og sig mig, om De har nogen indvending at gjøre mod denne ordning“. „Ingensomhelst“, svarede Thomson raskt. Saaledes blev de to venner, og enhver kan tænke sig, at de vedblev at være det livet igjennem.

Opgave i matematik.

For gutter og piger.

(Formiddag).

1. Tre gaardbrugere A, B og C paatog sig et veiarbeide

i bygden for en samlet betaling af 1650 kr. Til arbeidet medgik 54 arbejdsdage. A anvendte 4 mand i hele denne tid samt 2 heste i 12 dage. B anvendte 5 mand i de første 30 dage og 4 mand i resten af tiden samt 2 heste i 27 dage. C anvendte 3 mand den hele tid og 1 hest i 18 dage. Hvorledes blev betalingen for arbeidet at dele mellem A, B og C? 1 hest regnes at yde samme arbejde pr. dag som 1 mand.

Hvor stort overskud fik hver af dem, naar de betalte sine folk efter en dagløn af 1.80 kr. pr. mand og lige saa meget for hver hest?

2. I en cylindrisk vandbeholder, hvis indvendige omkreds er 4,7 m., staar vandet i en høide af 1,36 m. Hvor høit vil vandet naa, efterat der er borttaget 8 hl. 5 l.?

For gutter. (Eftermiddag).

3. Find x af ligningen:

$$\frac{3 + \frac{4}{x-2}}{6 - \frac{5}{x+2}} = \frac{2}{3}$$

4. Givet to punkter A og B i en afstand lig 4,5 cm. fra hinanden. Slaa en cirkel om A med radius lig 2 cm. og en cirkel om B med radius lig 2,5 cm.

Der skal konstrueres en cirkel med radius lig 3 cm., som berører cirkelen om A udvendig, og som af cirkelen om B afskjærer en bue paa 90°.

Forklar fremgangsmaaden.

Beregn derpaa fælleskorden til den søgte cirkel og cirkelen om B, samt disse cirklers centrallinje.

For piger. (Eftermiddag).

3. Hvilken brøk har følgende egenskaber: Naar man til dens tæller adderer $\frac{1}{2}$ og fra dens nævner subtraherer $\frac{1}{3}$, vil denne nye brøk være lig $\frac{3}{4}$; og naar man fra dens tæller subtraherer $\frac{1}{3}$ og til dens nævner adderer $\frac{1}{2}$, vil denne brøk blive lig $\frac{16}{33}$?
4. Om en cirkel, hvis radius er 2 cm., skal omskrives et triangel (siderne skal være tangenter), hvori en vinkel er 60° , og dennes ene hosliggende side er 8 cm.
Forklar fremgangsmaaden.

Opgave i projektionstegning.

Der aftegnes i grundrids og oprids:

1. En firkantet regulær pyramide, høide = 10 cm.
grundfladens side = 5 cm.

Den ligger paa horizontalplanet paa en sideflade med aksens parallelt med vertikalplanet. Aksens afstand fra vertikalplanet er 9 cm.

2. En trekantet regulær pyramide, høide = 9 cm.
grundfladens mindre radius = 25 cm.

Den hviler med en af grundfladens sidekanter paa horizontalplanet, saaledes at denne sidekant gaar gennem den firkantede pyramides top. Den trekantede pyramide hviler fremdeles med en af sine sideflader liggende paa den firkantede pyramides øverstliggende sideflade med aksens parallelt med vertikalplanet. Aksens afstand fra vertikalplanet er 10 cm.

Se forøvrigt opstillingen.

Følgende bøger benyttedes ved skolen i 1895—1896.

~~~~~

Religion. I gymnasiet: Tischendorff novum testamentum graece, Bruns fortolkning til Johannes evangelium, Nissens kirkehistorie. I middelskolen: Bangs forklaring, Platous bibelhistorie for middelskolen, Vogts mindre i 1ste kl., Bangs katekismus.

Norsk. 3die og 2den gymn.kl. Eriksens literaturhistorie, sidste udg. Forskjellige læsebøger, navnlig Pauss og Lassen. 1ste gymn.kl. Pauss' og Lassens læsebog for gymn. Eriksens literaturhistorie. 6te og 5te m.kl. Brochs og Seips læsebog; sammes literaturhistorie. Hofgaards grammatik. 4de kl. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del. Hofgaards grammatik. Jensens eksempelsamling. 3die middelkl. Eriksens og Paulsens læsebog, 3die del. 2den og 1ste kl. Eriksens og Paulsens læsebog, 2den del. Hofgaards lille norske grammatik. Jensens eksempelsamling.

Oldnorsk. Nygaards læsebøger. Nygaards grammatik.

Fransk. 3die og 2den gymn.klasse: Vif—Argent. 1ste gymn.kl. Cohen og Kaper: Franske læsestykker og Saures französische lesebuch. Alle klasser: Goldschmidts franske billedgloser. 6te midkl.: Schjøtt og Goldschmidt: fransk billed-elementarvog. 5te mid.klasse som 6te.

Tysk. I gymn.kl. Schillers „Wilhelm Tell“. 4—6 m.kl. Tyske læsestykker af Pauss og Lassen. Løkkes mindre grammatik sidste udgave. Greves stil-

øvelser. 2den og 3die kl. Lassens læsebog 4de udgavø. Løkkes lille grammatik.

Engelsk. Brekkes læsebøger for middelskolen og begynderklassen. Løkke — Westerns eng. grammatik. Anna Bentsens stiløvelser og særtryk for Nissens pigeskole.

Latin. Tacitus udgivet af Weisse. Livius udgivet af Madvig. Vergils æneide udgivet af Lund. Ovids metamorfoser udgivet af Voss og Richter. Cicero pro lege manilia udgivet af Voss. Sallusts Catilina udgivet af Müller og Voss. Ciceros taler mod Catilina udgivet af Voss. Linroths romerske antikviteter. Sechers mytologi og Treglders literaturhistorie. Smitts oversættelser. Ingerslevs lat. stileøvelser. I middelskolen Voss's udvalg af latinske klassikere og Lowums stileøvelser.

Græsk. Curtius' grammatik og Grøteruds læsebog, Xenophons Anabasis (Schenkls udvalg). Platons apologi ved Wiehe, Homers Iliade af P. Cauer, do. Odysse af Trojel, Sophokles' Antigone af P. Groth.

Mathematik. I gymnasiet Olaf Bergs arithmetik. Guldbergs trigonometri. Halvorsens stereometri. I middelskolen O. Johannesens arithmetik, Bonnevis plangeometri. For pigerne: Eliassens plangeometri 2den udgave. Bonnevis bogstavregning. Ole Johannesens regnebog 9de oplag. V. Voss og H. Slang 1ste hefte, 3die oplag. Ole Johannesen: 1ste og 2det hefte, 5te oplag.

Naturhistorie. Sørensens naturhistorie sidste udgave. Bjørlykkes Flora. Henrichsens fysik.

- Historie. I gymnasiet Ræders oldtidens historie, Schjøtt og Walleens Frankrigs historie og Eriksen Nordens historie. I 6te og 5te m.: Schjøtts verdenshistorie og Eriksens nordenshistorie. 4de m.: Ræders historie. 3die m.: Ræders historie. 2den og 1ste m.: Winthers historie 2den udgave.
- Geografi. I gymnasiet Horns lærebog for latingymnasiet. I 6—2 middelkl.: Geelmyudens geografi ved Arstall. 1ste middelkl.: Reuschs geografi.

Fortegnelse over bibliothekets tilvekst i 1895—1896.

- Johan Storm: Franske taleøvelser 3die oplag.
- Bergens museum V. On the development and structure of the Whale. Gave af rektor Voss.
- Bergens museum. Aarsberetning for 1894. Gave af rektor Voss.
- W. Coucheron-Aamot: Fra den chinesiske mur til Japans hellige bjerg.
- Foreningen for norske fortidsminde-merkers bevaring 1895. Gave.
- Norges off. statistik. Fattigstatistiken for 1891, 1892. Gave.
- Biskop Nils Glostrups visitatser i Oslo og Hamars stifter. Gave.
- H. I. Huitfeldt-Kaas: Norske regnskabsbøger fra 16de aarhundrede. Gave.
- S. Bugge: Norges indskrifter med de ældre runer 3die hefte. Gave.
- Kirkedep. St. prop. no. 1. Hovedp. IV 1895. Gave.

- O. Nyqvist: Norges krigspolitiske forsvar og det Trondhjemskes forsvar. Gave.
- W. Christ: Pindari carmina. Lipsiæ. 1873. Gave.
- Euripidis Bacchæ ed. Nauckius. Gave.
- Euripidis Hippolytus do. do.
- A. Eliassen: algebraisk kursus for 1 r. og lat.gymn. Gave.
- Carte géographique de l'Europe. Livraison 1.
- Den norske turistforenings aarboeg for 1895.
- E. Thomle: Hovedregister til den norske turistforenings aarbøger 1868—93.
- Dr. A. Ræder: Historien i fortællinger for skolen og hjemmet.
- E. Mau: 400 fortællinger for skolen og hjemmet.
- O. Schjoldager: Illustreret bibelhistorie. Gave.
- Kjennerud og Løvdahl haandbog i sløidlære.
do. sløidtegninger.
- Eriksen og Paulsen: Norsk læsebog III 6te udgave.
- K. Hougen: Retskrivningsdiktater.
do. Retskrivningsregler.
- Dr. Christensen: De vigtigste grundtræk af vor nuværende skoleordning. Gave.
- Norges off. statistik: Beretning om skolevæsenets tilstand i 1891, 92. Gave.
- Lie og Sars: Arkiv for matematik og naturvidenskab. 7de bind.
- O. Jespersen og Chr. Sarauw: Engelsk begynderbog. 1 afdeling.
- Romsdals amts forhandlinger 1895. Gave.
- Dr. E. Petersen: Kemien i naturen og det daglige liv.
- Høst universal bibliothek XXII. Naturvidenskabelige fragmenter.
- Chr. Nielsen: Sagn og historier om store kunstnere i oldtiden.

Studenter fra 1869. Gave.

Dr. G. Storm: Historisk-topografiske skrifter om Norge.
Gave.

P. Groth: Det arnamagnæanske haandskrift 310. Gave.

I. M. Ussing: Studier over Troja.

Beyer Norse and english words and phrases.

Dr. Reusch: Folk og natur i Finmarken.

C. Wilkens grundtræk af pædagogiken 3 udg.

S. Juel Tønnesen: Lærebog i norsk stil 2 trin 2 udg.

General Marbot: Erindringer fra Napoleonstiden.

Dr. G. Storm og E. Hertzberg Norges gamle love indtil
1387 5te bind. Gave.

S. Odland: Jakobs brev til de 12 stammer i adspredelsen.

Sig. Thor 30 biller. Gave.

Middelskoleopgaver i engelsk stil. Gave.

Det kgl. norske Fredriks universitets aarsberetning 1893—
94. Gave.

Gundersen og Hall: Jesus og børnene.

Nordahl Rølfson: Dyrebogen. Gave.

Det stat. Centralbureau: Stat. aarbog for Norge 1895.
Gave.

I. M. Norman: Norges arktiske Flora.

1. Speciel plantetopografi. Gave.

2. Karplanterne 1 halvdel. do.

Trondhjems tekniske læreanstalts festskrift ved det 25 læse-
aar. Gave.

Trondhjems program for festligholdelsen af 25 aars jubi-
læum. Gave.

Bergens museums aarsberetning 1894—95. Gave af rektor
Voss.

Norske, danske og svenske programmer.

Nyt magasin for naturvidenskaberne. Gave.

Trier og Voss: Vor ungdom 1895.

- Naturen. Illustreret maanedsskrift.
Nyt tidsskrift for philologi 1895.
Lie og Sars tidsskrift for matematik 1895. Gave.
Bætzmann: Lovtidende for 1895. Gave.
Arkiv for nordisk philologi 1895. do.
Kirkedpt. universitets og skoleannaler 1895. Gave.
Zeitschrift für das gymnasialeswesen 1895.
H. Mohn: Jahrbuch des norwegischen meteorologischen
instituts für 1893—94. Gave.
H. Mohn: Bulletin météorologique du nord 1895. Gave.
do. Oversigt over luftens temperatur og nedbøren i
Norge 1894. Gave.
Yng. Brun: Forklaring til Johannes-evangeliet. Gave.
H. Mohn: Klima-tabeller for Norge. 1 Luftens tempera-
tur. Gave.
Selvhjælp: Tidsskrift for husflid og sløid 1 aarg.
Odelstings prop. nr. 8 ang. udfærdigelse af lov om høiere
almenskoler.
Paul de la Cour og J. Appel: Historisk fysik.
H. Ibsen: Hærmændene paa Helgeland.
Byron: Junker Harolds pilgrimsfart. Overs. af A. Hansen.
Dr. Christiansen: Røntgens straalere.
Kirkedpt.: Stort. prop. nr. 1. Hovedpost IV.
V. Mariager: Sparta.
E. Löventhal: Indien før og nu.
Hans Ross: Norsk ordbog. Tillæg til norsk ordbog af
Aasen. Gave af rektor Voss.
C. Flammarion: Verdens undergang.
Armand Dagot: La révolution française.
Katalog over det anatomiske instituts bogsamling. Gave.
Albert Heintze: Gut Deutsch.
E. Thomle: Dombog for 1597. Gave.
-

Indskrivningspenge for middelsk. og gymnas. er

		kr.	2.00
Skolepengene udgjør i	1ste middelklasse	„	48.00
	2den og 3die do.	„	72.00
	4de, 5te, 6te do.	„	96.00
	1ste gymnasialkl.	„	120.00
	2den og 3die do.	„	144.00

Moderationen er: $\frac{1}{4}$ fragaar for hver af de følgende søskende.

Gratisternes antal i det forløbne aar:

a) af de Rønnebergske legater:

1 hel friplads i 6te middelkl.	kr.	96
3 do. do. i 5te	„	288
1 do. do. i 4de	„	96
1 halv do. i 3die	„	36
1 do. do. i 2den	„	36
	-----	kr. 552.

b) af det offentlige:

1 hel friplads i 3die gymnas.	kr.	144
2 halve do. i 3die do.	„	144
1 hel do. i 6te middelkl.	„	96
1 halv do. i 5te do.	„	48
2 do. do. i 4de do.	„	96
	-----	kr. 528.

Tils. kr. 1080.

Skolens kasserer er adjunkt Kolderup.

Præmierne af apotheker Øwres legat tilfaldt iaar:

Peter Landmark, af 2 g., der fik „Schweiz i Naturskildringer og billeder“, og Ole Waldal af 6 m., der fik „Rolf Krake“, en saga, illustreret.

Almindelige bemærkninger.

Til det, som s. 5 er anført om frk. Olsvig, skylder skolen at tilføie følgende, som ved et tilfælde ikke har faaet plads der: Skolen tabte i hende en mere end almindelig nidkjær og dygtig lærerinde, der tillige var meget afholdt af eleverne.

Ogsaa iaar har sundhedstilstanden blandt eleverne i regelen været meget god; dog har der været flere sygdomsforfald blandt pigerne end blandt gutterne. Aarsagen hertil er, at flere af de sidste har lidt dels af blegfeber dels af hovedpine. Forsømmelserne i gymnastik har ogsaa været hyppigere blandt disse; saaledes har pigerne i 6te klasse ganske maattet fritages for gymnastiken.

Skolens bygninger har i det foregaaende aar ikke undergaaet nogen reparationer. Flere af skolens værelser og fornemmelig gymnastiksalen trænger nu dertil, hvorfor forstanderskabet agter at indgaa til kommunerepræsentationen med forslag herom.

Uddrag af skolekassens regnskab for budgetaaret 1895—96.

Indtægt:

1. Skole- og indskrivningspenge	Kr.	10882.00
2. Kommunens bidrag	"	3600.00
3. Renter af skolens legater og andre kapi- taler	"	2891.48
4. Statsbidrag	"	22825.00
5. Ballance	"	1177.07
		41375.55

Udgift:

1. Lønninger	Kr.	30099.60
2. Alderstillæg	"	7601.66
3. Bibliotheket	"	257.80
4. Fysikalske og naturh. samlinger	"	71.20
5. Andre læremidler	"	130.35
6. Legater og fripladse	"	1224.00
7. Lys og brænde	"	1412.09
8. Trykning, avertissements, skrivemateria- lier m. m.	"	226.80
9. Blandede og tilfældige udgifter	"	352.05
		41375.55

Aalesund i september 1896.

V. Voss.